

УДК 712.4:[72.012.8:725]

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВИКОРИСТАННЯ ОЗЕЛЕНЕННЯ В ІНТЕР'ЄРІ ГРОМАДСЬКИХ БУДІВЕЛЬ

ПРОЦЕНКО Данило¹, МИРОНЕНКО Віктор², ГУБАНОВ Олексій³

^{1,2}Харківський національний університет міського господарства
ім. О. М. Бекетова, Харків, Україна

³Донбаська національна академія будівництва і архітектури,
Краматорськ, Україна

**danylo.protsenko@kname.edu.ua, mironenkovp53@gmail.com,
avgubanov75@gmail.com**

Стаття присвячена огляду різних напрямків використання озеленення в інтер'єрах громадських будівель, що є в наш час достатньо актуальним питанням. Продуманий підбір систем озеленення в громадських будівлях на сьогодні є проблемним питанням. Метою статті є висвітлення завдань, які вирішують системи озеленення в інтер'єрах громадських будівель і які їх напрями існують. Саме біологічні системи є більш привабливими для використання в інтер'єрах, але їх застосування повинно ґрунтуватися на аналізі різних компонентів інтер'єрів, процесів, які проходять в них і правильному підборі рослинних компонентів.

Ключові слова: системи озеленення, інтер'єри громадських будівель, фітодизайн.

ВСТУП

Озеленення в інтер'єрах громадських будівель займає важливе значення. Воно може надавати виразності простору, відігравати композиційну роль, розділяти простір на функціональні зони, створювати сприятливий мікроклімат і затишну атмосферу.

Використання озеленення в інтер'єрах громадських будівель – це особливий дизайнерський прийом, окремий напрямок у мистецтві оформлення інтер'єру, який виконує як естетичні, так і практичні функції. Рослини, разом з освітленням, кольором, елементами монументально-декоративного мистецтва, допомагають правильно організувати архітектурний простір, підсилюють емоційну дію інтер'єру, інколи навіть це дозволяє збільшити функціональне наповнення та додає естетичної привабливості.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Серед існуючих рекреаційних систем озеленення провідна роль належить саме біологічним, тому що такі системи мають взаємодію з навколишнім середовищем. Використання таких систем в інтер'єрах є привабливим і пріоритетним.

Одними з проявів реалізації біологічних рекреаційних систем є

розташування рослин на вертикальних площинах або на різних формах і об'ємах. Розвиток новітніх технологій сприяє реалізації таких можливостей. Це сприяє позбавленню звичних стереотипів у функціональному, стилістичному та композиційному вирішенні дизайну інтер'єру громадських і житлових приміщень, що у свою чергу призводить до утворення нових прийомів і засобів організації внутрішнього архітектурного простору з використанням фітодизайну.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Видатний учений, академік НАН України А. М. Гродзінський, проаналізувавши роботу науковців з озеленення промислових, службових приміщень та інтер'єрів іншого функціонального призначення, дійшов висновку, що фітодизайн слід виділити із промислової ботаніки у самостійний напрямок.

Фітодизайн (від дав.-гр. “φυτόν” – рослина і англ. “design” – проектувати, конструювати) – цілеспрямоване науково обґрунтоване введення рослин в дизайн інтер'єрів з урахуванням їхньої біологічної сумісності, екологічних особливостей, здатності до поліпшення якості повітря в приміщенні.

Фітосередовище – простір, у формуванні архітектурних і екологічних характеристик якого беруть участь рослини.

В 1983 році А. М. Гродзінський виділив шість основних завдань фітодизайну:

1. Естетико-психічний вплив на людину за допомогою краси форми і кольору.
2. Поліпшення повітряного середовища проживання людини.
3. Знезараження, оздоровлення навколишнього середовища.
4. Очищення повітря від газів, пилу, диму, зниження шуму рослинами.
5. Біоіндикація – використання рослин як живих індикаторів забруднення повітря, ґрунту та води.
6. Вивчення стану самих рослин в інтер'єрах з метою підбору найбільш ефективних і добре зростаючих видів.

Озеленення інтер'єру здійснюється як створенням природних (живих, засушених) природних композицій, так і штучних. Для озеленення громадських просторів найчастіше застосовують наступні види рослин:

- декоративно-листяні;
- декоративно-квітучі;
- кучеряві й ампельні;
- сукуленти;
- епіфіти.

Фітодизайн об'єднує рослинний і предметний світ, він допомагає у створенні концепції та композиційних рішень в інтер'єрі. Серед популярні напрямків у фітодизайні виділяють наступні:

- Фітостіна – модульна система вертикального озеленення з високою щільністю зелені;
- Фітомодулі – конструкції, які можливо пересувати, змінювати

положення і переносити. Дана композиція також може бути стаціонарною;

- Фітокартини або фітопанно – композиції з живих кімнатних рослин (можуть бути декількох видів), закріплені на спеціальних стендах, модулях або сітках. Призначені для декорування приміщень;

- Рослинний тераріум або флораріум – це спеціальний контейнер зі скла або інших прозорих матеріалів, призначений для вирощування та розведення вибагливих тропічних рослин. У середині створюються певна вологість повітря та температура. Флораріуми також часто називають “пляшковими садами” або “рослинними композиціями у скляних ємкостях”;

- Палюдаріум (від лат. “palus” – болото) – прозорий резервуар зі штучно створеним напівводним середовищем для утримання водних, в тому числі болотних і прибережних рослин, які значно піднімаються над поверхнею води, а також тварин. Палюдаріум може одночасно мати ознаки акваріуму та тераріуму;

- Топіарії (від лат. “topiaria” – садівниче мистецтво) – підстрижені декоративні дерева химерної форми, візерункові ландшафтні фігури та повноцінні зелені скульптури;

- Кокедама (від. яп. – куля) – це вирощування культур в кульках з моху, в які загорнуті ґрунт і коренева система рослини. Кокедами прекрасно вписується в сучасний дизайн інтер’єру;

- Зимові сади – складаються або із великої кількості фіто модулів, або з одного великого парнику, можуть бути повноцінними ландшафтними проектами. Зокрема особливість зимових садів дозволяє використовувати їх, як природні елементи для вирощування рослин і в комерційних цілях протягом цілого року.

Мистецтво фітодизайну – це новий напрямок в області створення інтер’єрів. Рослини – універсальний інструмент в оформленні архітектурних просторів. Оазис, створений рослинами, підвищує сприятливе враження, рівень комфорту та працездатність.

Використовування фітодизайну в громадських просторах вирішує ряд завдань:

1. Оновлення інтер’єру.
2. Створення унікальності.
3. Внесення в приміщення сучасних трендів.
4. Виділення окремих елементів в приміщенні.
5. Розширення гама кольорів.
6. Зонування.
7. Створення акустичного комфорту.

ВИСНОВКИ

У сучасній архітектурі розвиваються різні типологічні та ергономічні підходи щодо інтеграції озеленення. Різні підходи можуть давати різні результати, щодо використання озеленення не тільки як елементу дизайну, але і як повноцінну планувальну одиницю у структурі будівлі.

Концепція архітектури великих просторів має поєднувати екологічні, естетичні та етичні фактори. Озеленення є одним із шляхів благоустрою та

поліпшення умов життя людини.

Розвиток новітніх технологій сприяє позбавленню звичних стереотипів у функціональному, стилістичному та композиційному вирішенні дизайну інтер'єру громадських приміщень, що призводить до утворення нових прийомів і засобів організації внутрішнього архітектурного простору з використанням фітодизайну. Фітодизайн активно використовується в інтер'єрах громадських будівель, як елемент концепції та засіб компенсації екологічного дискомфорту. Озеленення також сприяє наповненню кольорової палітри та додає естетичний комфорт.

В окремих видах озеленення стає функціональним елементом архітектурно-планувальної структури будівлі, що надає таким об'єктам певної переваги. Зокрема це поліпшення життєдіяльності людей, збільшення туристичної привабливості будівлі, тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Олійник О.П. Основи дизайну інтер'єру: навч. посіб. / О. П. Олійник, Л. Р. Гнатюк, В. Г. Чернявський. Київ : НАУ, 2011. 228 с.;
2. Сніжко В.В., Харитонова І.П. Розвиток ідей А.М. Гродзінського про фітодизайн. *Інтродукція та акліматизація рослин на Україні*. 2006. № 4, С. 35-39;
3. Туманов І.М. Озеленення інтер'єру: Методика наукового підходу. *Науковий вісник*. 2006. вип. 16.4, С. 251-256;
4. Фітодизайн. URL: <https://design-landscape.com.ua/uk/fitodyzajn/> (дата звернення: 05.04.2023).
5. Функціональне майбутнє – забезпечення того, щоб екологічні громадські будинки відповідали своєму призначенню. URL: <https://citychangers.org/> (дата звернення: 05.04.2023).

PROTSENKO D., MYRONENKO V., HUBANOV O.

TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF THE USE OF LANDSCAPING IN THE INTERIOR OF PUBLIC BUILDINGS

The article is devoted to an overview of various areas of use of landscaping in the interiors of public buildings, which is quite a topical issue in our time. A well- thought-out selection of landscaping systems in public buildings is currently a problematic issue. The purpose of the article is to highlight the problems that landscaping systems solve in the interiors of public buildings and what their directions exist. It is biological systems that are more attractive for use in interiors, but their application should be based on the analysis of various components of interiors, the processes that take place and the correct selection of plant components.

Key words: landscaping systems, interiors of public buildings, phytodesign.